

Slavistická konference v Pécsi

Již potřetí se v jihomaďarském městě Pécs (Pětikostelí) zásluhou tamní Univerzity Januse Pannoniuse konala mezinárodní slavistická konference pod názvem *Теория и практика преподавания славянских языков* (26. - 27. 04. 1996). Konference představovala širokou platformu pro výměnu názorů; odeznělo na ní v deseti sekcích více jak 150 referátů zástupců čtrnácti zemí (dvě sekce *lingvistické*, dvě *metodické*, další pak věnované *literární vědě, překladu, kultuře a realitám* a nakonec tři sekce zaměřené na konkrétní jazyk s literaturou: *polský, ukrajinský a společně český se slovenským*).

Geografické prostředí i badatelská orientace pořadatelské univerzity a její katedry slovanské filologie nebyly jediné faktory, které vtiskly tomuto slavistickému setkání osobitý ráz. České slovanské badatelské komunitě není nutno připomínat ani existenci činnorodé katedry chorvatského jazyka a literatury v Pécsi, která se rovněž podílela na organizaci dvoudenního jednání, jež bylo na jedné straně zahrnuto do celé řady aktivit na počest 1100. výročí vzniku maďarského státu a na straně druhé pojato jako součást vědeckých setkání i konferencí Mezinárodní asociace učitelů ruského jazyka a literatury (МАПРЯЛ). Uvedené skutečnosti se odrazily nejen v účasti některých osobností na slavnostním úvodním plenárním zasedání konference (mj. i zástupců chorvatského velvyslanectví v Maďarsku), ale i v účasti prezidenta МАПРЯЛ V. G. Kostomarova, který rovněž přednesl první hlavní referát na téma *"Интертекстуальность в аспекте обучения РКИ"*.

Počty účastníků i jednotlivých sekcí napovídají, že zájmová orientace přednesených referátů i návazně probíhající diskuse byly zákonitě velmi různorodé a pokrývaly řadu lingvistických, literárních, kulturologických, metodických, překladových i vztahových otázek. V souhrnném hodnocení bezpochyby zaujala pozitivní tendence všeobecně se projevující *renesance východoevropské slavistiky* (s přirozeně výrazným postavením *rusistiky*) v konfrontačním pohledu se *slavistikou světovou*. Naznačený závěr se opírá o tři distinktivní rysy konference:

1. Vzpomenutá **tematická pestrost referátů v jednotlivých sekcích**. Připomeňme alespoň ilustrativně: *současné přístupy k chápání a interpretaci textu, intertextuálnost, paronymie, aktuální posuny v lexikální oblasti jazyka (např. změny publicistického stylu, mládežnický žargon, žargon narkomanie a společenské spodiny, především pak výrazné posuny v jazyce, které jsou vyvolány změnami v ekonomickém a sociálním prostředí, působení žánru filmového scénáře na lingvistiku textu apod.); přehodnocující přístupy k ruské klasické i*

novodobé literatuře, přesahující do problémů překladových, ale i kulturologických (např. aktuální aspekty tzv. dialogu kultur, otázky hledání ruské mentality v historickém aspektu, eventuálně i choulostivé problémy, jakými bezesporu jsou vztahy mezi Rusíny a Ukrajinci); filmové a informační technologie, jazykový rytmus, lingvistické kompetence studentů nebo stále aktuální a diskutované otázky pozitivní motivace - ve výuce slovanských jazyků.

2. **Zastoupení účastnických zemí.** Nepřekvapí samozřejmě vysoký počet referátů maďarských slavistů, který mj. vyvolává i jistou úctu k zájmu, jímž tato svérázná jazyková komunita, žijící de facto víc jak tisíciletí ve slovansko-germánské diaspoře, nejen zachovává svou národní identitu, ale i objektivně a reálně chápe rozměry svých nadnárodních kontaktů. (V této souvislosti překvapuje, že ruský jazyk jako druhý cizí jazyk studuje v dnešním Maďarsku 7% mladé populace, kdežto v České republice počet studentů klesl již pod 1%. Samozřejmě nezdůrazňuji jinak značně rozdílnou tradici kontaktů i zkušeností obou národů ve vztahu k Rusku!). Podle očekávání byla konference rovněž navštívena velkým počtem ruských badatelů, ale i například účastníci ze skandinávské oblasti byli zastoupeni dobře. Z dalších slovanských zemí nutno připomenout slavisty z Polska a Slovenska, kdežto česká slavistika výraznější zájem neprojevila (třebaže byla vydělena, jak jsem naznačil, samostatná sekce pro českou problematiku) a byla zastoupena jen šesti referáty: *K překladům modlitby Deus, cui proprium est misereri do češtiny* (L. Klimeš, ZČU Plzeň), *Вопросы перевода и обучения иностранным языкам* (M. Hrdlička, UK Praha), *Nad pranostikami ve sbírce V. Dalá* (S. Pastyřík, VŠP Hradec Králové), *Значение диахронии при описании предложно-падежных конструкций (ППК) с родительным падежом* (J. Ruferová, VŠP Hradec Králové), *Владимир Войнович в сознании чешской общественности* (J. Achová, VŠP Hradec Králové) a *Поэма "Анна Снегина" в современной интерпретации чешских переводов* (O. Richterek, VŠP Hradec Králové).

3. Symptomatický posun tradičně očekávané orientace jednotlivých vystoupení na pragmaticky zaměřené didaktické pojetí slovanské filologie v aspektu cizojazyčné výuky (jak jsme tomu byli někdy navyklí v minulosti a jak by mohl zjednodušeně napovídat název konference) směrem k fundovanému a aktuálnímu vědeckému bádání, které je jednak primární podmínkou budoucího rozvoje slavistiky jako vědního oboru a jednak i základním předpokladem rozvoje skutečné didaktiky jakéhokoliv cizího jazyka.

Lze tedy bez nadsázky říci, že slavistická setkání v Pécsi vytvářejí důležitou tvůrčí tradici, která si zaslouží pozornost. Referáty z letošní konference budou vydány v samostatném sborníku.

Oldřich Richterek